

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 374/09-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. marca 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť MUDr. D. B., B., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/04 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti MUDr. D. B. **n e v y h o v u j e .**
2. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky **u k l a d á** zaplatiť trovy právneho zastúpenia MUDr. D. B. v sume 292,38 € (slovom dvestodevät'desiatdva eur a tridsaťosem centov) na účet jeho ustanovenej právnej zástupkyne JUDr. I. R., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Slovenská republika – Ústavný súd Slovenskej republiky nemá nárok na úhradu trov právneho zastúpenia uhradených právnej zástupkyňi JUDr. I. R. v sume 292,38 € (slovom dvestodeväťdesiatdva eur a tridsaťosem centov).

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. mája 2009 doručená sťažnosť MUDr. D. B., B. (ďalej aj „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/04 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ podal 29. septembra 2004 na Okresnom súde Žilina žalobu o náhradu škody a o zaplatenie nemajetkovej ujmy. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal, že Okresný súd Žilina, ktorý bol sťažovateľom označený ako jediný účastník konania pred ústavným súdom, je vo veci nečinný, že protizákonne prerušil napadnuté konanie a „*nečinnosťou chráni záujmy zločincov*“. Poukázal na to a súčasne aj dokladoval skutočnosť, že využil aj prostriedky nápravy, keď predsedovi Okresného súdu Žilina podal aj sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní. Napokon navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„Okresný súd v Žiline porušuje základné práva D. B. v konaní 23C/306/04 garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 medzinárodného dohovoru.

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu v Žiline konať bez ďalších prietahov a porušovaní základných práv.

Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť 100.000 Eur D. B. satisfakciu pre opakované porušovanie jeho práv v lehote 15 dní od dňa doručenia nálezu Ústavného súdu, plus trovy konania.“

Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pričom podklady na toto rozhodnutie doručil až na výzvu ústavného súdu zo 6. augusta 2009.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 374/09-17 z 12. novembra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť MUDr. D. B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/2004.

Sťažovateľovi bol uvedeným uznesením ustanovený aj právny zástupca v konaní pred ústavným súdom, a to advokátka JUDr. I. R., K.

3. Po prijatí veci na ďalšie konanie právna zástupkyňa sťažovateľa podaním z 28. decembra 2009 uviedla, že sťažnosť smeruje jednak proti postupu Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/04, ale aj proti postupu Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 103/08 a po podrobnom odôvodnení upresnenej sťažnosti bolo navrhnuté, aby ústavný súd v danej veci nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa

- na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a

- právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zakotvené v čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru,

bolo postupom Okresného súdu Žilina vo veci sp. zn. 23 C 306/2004 a postupom Okresného súdu Ružomberok vo veci sp. zn. 3 C 103/2008 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Ružomberok konal vo veci vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 3 C 103/2008 bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Ružomberok pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 100.000 EUR.

Odporcovia v 1. a 2. rade sú povinní nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

4. Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti podaním z 13. januára 2010 sp. zn. 1 Spr. 412/09 vyjadril podpredseda Okresného súdu Žilina, ktorý navrhol sťažnosť voči tomuto súdu odmietnuť z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie, pretože konanie na Okresnom súde Žilina vedené pod sp. zn. 23 C 306/2004 bolo skončené postúpením Okresnému súdu Ružomberok.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom (...).

Predmetom konania pred ústavným súdom malo byť posúdenie, či postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/04 – a podľa upresneného podania aj postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 103/08 – došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Zo spisu Okresného súdu Žilina sp. zn. 23 C 306/04, ktorý ústavný súd zapožičal, ale aj na základe písomného stanoviska podpredsedu Okresného súdu Žilina, už po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyšlo najavo, že napadnuté konanie vedené na Okresnom súde Žilina bolo skončené na základe uznesenia Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 NcC/94/07-162 z 29. apríla 2008, totiž na základe tohto uznesenia bola predmetná vec sťažovateľa vedená na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 23 C 306/04 prikázaná na ďalšie konanie a rozhodnutie Okresnému súdu Ružomberok. Uvedené uznesenie krajského súdu prevzal sťažovateľ osobne 2. júna 2008, pričom v označený deň toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, a preto ústavný súd námietky sťažovateľa o porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/04 na základe predmetnej sťažnosti preskúmať nemohol, pretože sťažovateľ svoju sťažnosť nepodal v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa o namietaných skutočnostiach týkajúcich sa postupu Okresného súdu Žilina dozvedel najneskôr pred 2. júnom 2008, keď krajský súd jeho vec vedenú na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 23 C 306/04 právoplatne prikázal na ďalšie konanie Okresnému súde Ružomberok. Predmetnú sťažnosť podal sťažovateľ ústavnému súde až 18. mája 2009, t. j. v čase, keď už uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom, preto rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

2. Pokiaľ ide o upresnené podanie sťažovateľa z 28. decembra 2009, podľa ktorého k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo aj postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 103/08, ústavný súd konštatuje, že toto podanie bolo doručené ústavnému súde už po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd poukazuje na to, že predmet tohto konania pred ústavným súdom bol už vymedzený uznesením č. k. II. ÚS 374/09-17 z 12. novembra 2009, ktorým bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť MUDr. D. B., iba vo vzťahu k postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 306/2004, pretože sťažovateľ vo svojej sťažnosti neoznačil Okresný súd Ružomberok za účastníka

konania, tento okresný súd ani len nespomína, hoci už dávno mal vedomosti o uznesení Krajského súdu v Žiline č. k. 5 NcC/94/07-162. Vzhľadom na to, že sťažnosť voči Okresnému súdu Ružomberok nebola prijatá na ďalšie konanie, tento okresný súd sa nestal účastníkom konania, čo bolo tiež dôvodom, prečo ústavný súd túto časť sťažnosti nemohol prerokovať a o nej meritórne rozhodnúť.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že vo vzťahu k sťažnosti proti Okresnému súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 103/08 pripadalo do úvahy nevyhovenie aj pre jej neprípustnosť. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde je totiž sťažnosť podľa čl. 127 ústavy neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Inak povedané, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) v spojení s § 6 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi prvostupňového súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 34/98, I. ÚS 16/99, I. ÚS 21/99), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o štátnej správe súdov v spojení so zákonom o súdoch a sudcoch,

alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže z upresnenej sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľ sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní Okresného súdu Ružomberok nepodal a ani netvrdí, že ju nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodit' ani z obsahu jeho sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04) ústavný súd mohol tiež dospieť k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 17 a nasl. zákona o štátnej správe súdov (s účinnosťou od 1. apríla 2005 podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľa priznaného mu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto pripadalo do úvahy nevyhovenie sťažnosti aj z dôvodu neprípustnosti.

3. Ústavný súd po splnení podmienok ustanovil sťažovateľovi za jeho právnu zástupkyňu v konaní pred ústavným súdom advokátku JUDr. I. R., ktorej z tohto dôvodu vznikol nárok na náhradu trov spojených s týmto právnym zastúpením voči štátu, t. j. nárok na náhradu hotových výdavkov a odmenu za zastupovanie [§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 140 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)].

Ustanovená právna zástupkyňa uplatnila nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci (právnej služby), a to za prevzatie a prípravu zastúpenia z 9. decembra 2009 a za spísanie vyjadrenia (upresnenia) sťažnosti z 28. decembra 2009. Za dva úkony vykonané v roku 2009 patrí odmena v sume dvakrát po 115,90 € a režijný paušál dvakrát po 6,95 € [v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)], preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 245,70 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 46,68 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa

predstavujú celkovú sumu 292,68 €. Na hotové výdavky a odmenu za zastupovanie advokátke nebol poskytnutý žiadny preddavok.

Ústavný súd zistil, že uplatnená náhrada trov právneho zastúpenia neodporuje citovaným právnym predpisom, a preto podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 140 ods. 2 OSP a § 18 ods. 2 vyhlášky uložil Kancelárii ústavného súdu zaplatiť uvedenú sumu, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

Vzhľadom na výsledok tohto konania štátu nevznikol nárok na náhradu týchto trov konania (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 148 ods. 1 OSP), a preto rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2010